

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

3 De extrauagantibus latis contra h[a]ereticos suscipitur hic disputatio.
Extrauagantes omnes contra h[a]ereticos edit[a]e semper durant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

- 14 Extravagantes sint leges generales, & vbi que seruari debeant.
- 14 Extravagantes favore fidei licet vni psona vel loco dirigatur, ab oib. seruari debet.
- 14 Lex an sit generalis ex persone statuentis pensandum est.
- 14 Francisci Bursari sententia reiecta.
- 14 Extravagantes contra hereticos editæ, cur Fratribus vnius ordinis fuerint quandoque directæ.
- 14 Imperatores condentes leges vni interu magistratui eas dirigebant.
- 14 Extravagantes contra hereticos, cur ad certa loca sepe destinantur.
- 14 Inferiorum iudicium leges, seu statuta nõ ligant extra suum territorium.
- 14 Sententia principis, & eius epistola vniuersale ius facit, & omnes ligat.
- 14 Extravagantes editæ cõtra striges siue lamas directæ Inquisitorib. Alemania, ad ceteros vbiq. Inquisitores extenduntur.
- 14 Extravagantes an mortuo earum conditore expirent.
- 14 Extravagantes late contra hereticos, non finiuntur mortuo conditore, sed semper durant.
- 14 Nõ est de essentia legis quod sit perpetua.
- 14 Leges regulariter perpetua esse solent.
- 14 Leges cõiter ita cõduntur, vt oēs obligent.
- 14 Quandoque conduntur extravagantes vni soli loco competentes.
- 15 Extravagantium multiplex vtilitas consideratur.
- 15 Ex notitia præcedentiũ extravagantiũ intelliguntur iura de hereticis loquentia.
- 15 Per extravagantes præcedentes errores multi euitantur.
- 15 Eymericus et Zachimus decretis extravagantium sepe nituntur, & ideo rectius quam alij scripserunt.
- 15 Inquisitores lectioni extravagantium incumbere debent.
- 15 Turpe est iudici ignorare ius ad se pertinens.
- 15 Extravagantes præcedentes cõtra hereticos late, iussu Reuerendiss. Cardinaliũ Inquisitorum generalium fuerunt impressæ.

I
Continua Romanorum Pontificum cura in extrinsecis hereticis.

B exordio nascentis Ecclesiæ protinus Pastores vigilare ceperunt aduersus pseudo discipulos, qui non intrantes in Dominicum ouileper ostium, aliunde conscendere, & vineam Domini Sabaoth, Catholicam videlicet Ecclesiam dilectam Christi sponsam quasi vulpeculæ fraudulenter demoliri conabantur: quorum vigiliam pastorum exemplo laudabili ceteri deinceps continua temporum serie Romani Pontifices, ardore Christianæ fidei & religionis accensi, se murum pro domo Domini aduersus hostes catholicæ Ecclesiæ apponentes, sedula diligentia quotiens occasio postulabat, & concilia prælatorum numerosa coacta

multitudine celebrarunt, & leges multa aequitate & iustitia munitas contra hereticos condiderunt, & alias à Principibus secularibus conditas sua auctoritate roborarunt.

Ex his quædam labentibus annis pontificia auctoritate in certa volumina, certosque titulos optimo artificio & accurata methodo sunt relatæ, quæ nunc in Decretalibus, Sexto, & Clementinis, sub titulis de hereticis referuntur. Aliæ plerique, vel quia à collectoribus visæ non sunt, vel quia longo tempore post eas collectiones sunt conditæ, extra eos iuris receptas titulos & libros dispersæ remaserunt: quas ea fortassis de causa Extravagantes nostri iuris interpretes appellauerunt de quarum auctoritate & robore nunc est agendum, vt intelligatur quanta sit eis habenda fides: quo modo probetur earum auctoritas: & quanta sit earundem vtilitas.

Ac primum hic nobis præfandum est, non esse nunc nobis differendum in vniuersum de auctoritate & robore quantumlibet extravagantium de aliis rebus heresi tractantium: nam hunc articulum longe lateque disputant nostri in c. 1. de const. lib. 6. Panormitanus, & alij in c. pastoralis. de fide instr. idem Panor. & Ioan. An. in c. 1. de sent. & re iud. Bart. in l. cum prolati ff. de re iud. Bal. in l. 2. C. quando prou. non est necesse, Zabarella consil. 40. incipien. prædictæ cõstitutionis. Geminianus consil. 78. incipien. formantur ista secunda dubia. Philippus Probus in pragmatica sanctione, ca. Et quia. §. ipsas omnes verbo, extravagantes, & verbo, regulas. Mantua. consil. 1. Gozadinus consil. 6. Ludouicus Gomes in præmio regularum c. necel. q. 2. Quintilianus Madosius in 5. q. 9. reg. c. cella. nu. 2. & in 1. q. 28. reg. nu. 3. & seq. & in 3. q. eiusdem regulæ 28. & alij, quos in sequentibus adducam.

Sed hoc loco de auctoritate & viribus earum extravagantiũ præcipue dissero, quæ contra hereticam prauitatem conditæ sunt, in posterumue condentur: nam in alijs maior forte est dubitatio, in his vero facilius questionis solutio, cū habeamus aperta pontificia responsa hanc litem dirimentia, docentiaque omnes cõstitutiones cõtra hereticam prauitatem editas in suo robore permanere: nam in c. vlti. §. vlt. de her. lib. 6. ita scriptum est: *Constitutiones vero, ordinationes & mādara alia prædecessorũ nostrorũ in negotio heretica prauitatis facta, cõcessa seu etiã ad cõsulta, respõsa, quæ cõstitutionibus superscriptis super eadem editis prauitate non obuiant, in suo volumus robore permanere.* hæc tenus Bonifacius 8.

Idem ipsum paucis post annis confirmavit Clemens 5. in cõcilio Viennensi. referturque in Cle. 1. de her. §. vlt. his verbis: *Alia sane, quæ circa præmissum inquisitionis officii à nostris sunt prædecessorib. instituta (quatenus p̄senti decreto nõ obuiat) sacri approbatione cõciliij roborata, sua volumus firmitate manere* hæc

2
De auctoritate extravagantium in vniuersum qui differunt

3
Extravagantes in hereticos dicit licet non sint in corpore iuris tunc valide sunt.

hec ibi. atque hoc ipsum vbique obseruat no-
stri, praesertim illi, qui contra hereticos tracta-
tus scripsere. Eymericus 3 part. quaest. 84. &
quaest. 131. Zachinus tract. de haeret. in proe-
mio, num. 1. & c. 6. num. 7. Repertorium In-
quisitorum, verbo, extrauagantes. Petrus Go-
dofredus in l. Arrian. ver. cunctis quoque. C.
de haeret. notant Geminianus, & alij in dicto
cap. ult. in fine. de haeret. lib. 6.

4
Leges sacra-
les in haereti-
cos editae etiam
inviolabiliter
obseruanda.

Sed neq; sola Pontificia leges haereticam
prauitatem coercetes, licet extra iuris titulos
ferantur, obseruari debent, immo amplius cauit
Innocentius iiii. rescripto quoda magistrati
bus secularibus misso, incipiente: Orthodoxae
fidei. (quod etiam hic curauimus imprimen-
dum) vt & leges item saeculares, & alia quaeli-
bet statuta contra haereticos edita inuolabili-
ter obseruentur, his verbis: *Considerantes at-
tente, quod iurisdicctio eorum.* [scilicet Inqui-
sitoru,] *quod fuerit plenior in hac parte, eo ma-
gis esse poterit fructuosa, volumus & nostris
sibi damus litteris in mandatis, vt vos monere
procurerit, & inducere diligenter, vt statuta ip-
soru, & alia ecclesiastica, & saecularia, & con-
stitutiones & quodam Frederici Romanorum
Imperatoris, tunc in deuotione Ecclesiae persi-
statis, edita contra haereticos fautores, recepta-
tores, & defensores eoru, quae conscriptae, &
bulla nostra munita transmittimus, conscribi
in statutarijs vestris, eaq; obseruetis, & facia-
tis irrefragabiliter obseruari.* haec tenus ibi.

Atq; ex hoc rescripti fragmento praeter cae-
teros apud Emerycum in Directorio 3. par-
te super quaest. 86. vers. sed maior difficultas
ostendi Inquisitores haereticae prauitatis in
suis diecesibus posse aduersus haereticos no-
ua codere statuta, penas in eos argentia, quae
fauore fidei valida, & suis viribus consisten-
tia & haberi debeant, & penitus obseruari.

Neque hoc est recens inuentum, vt putat
legum, antiquitatis, & historiae ignari; nae &
ab initio ferme nascetis Ecclesiae supra mille
& centum annos, nempe anno Domini 430.
Christiani principes hoc ipsum sanciuerunt.
Theodosius enim & Valentinus Imperatores
Augusti, (vt scripsi extat in Codice Theodo-
siano. li. 16. tit. 4. l. 54. quam centum fere post
annos Iustinianus in suu codicem transtulit,
ac roborauit. C. de haere l. Arriani.) no mo le-
ges a se conditas aduersus haereticos vim le-
gum inuolabilium habere voluerunt, sed qua-
seuq; etiam alias ab alijs principibus. editas,
firmas & validas manere iusserunt his verbis:
Cunctis quoq; legibus, quae contra eos [scilicet
haereticos] *caterosq; qui nostra fidei refraga-
tur, olim diuersisq; temporibus latae sunt, sepe-
ruridi obseruatae valituri, &c. & paucis in-
terpositis, illis etia oibus in sua manentibus
firmitate, quae de militia, poenisiq; varijs, deq;
diuersis sibi haereticis promulgatae, vt nec spe-
ciale quidem beneficium aduersus leges va-
leat impetratum. haec ibi.*

5
Leges quali-
bet in haereti-
cos latae obser-
uandas esse ue-
tustissimi Im-
peratores sanciu-
erunt.

A Ex his apertissime docemur generaliter le-
gem quantumcunque diu facta non aboleri
desuetudine, vt grauitur docuit Iason in l. de
quibus. notabili 6. ff. de legibus, & senatus. &
Mattheus Afflictus in repetitione sanctionis
de iure protomileos, § 6. notab. 1. nu. 2. & An-
gelus Aretius in §. igitur. in proemio Insti-
tutio. nu. 2. quod tamen generaliter in omni-
bus legibus obrineat, illis obseruatis distin-
ctionibus, quas retulit praecitato loco Affli-
ctus: in his vero, quae contra haereticam praui-
tatem latae sunt, maxime obseruatur. nulla
enim praescriptio, nullum temporis quamuis
longissimi spatium, aut tollere radicitus, aut
immutare potest; nisi nominatiu & expresse
alia ferantur leges, quae illas reuocent, aut
immutent: leges enim huiusmodi semper vi-
uunt, cap. contra. 25. quaestio. 1. semper item
loquuntur, vt norant Bart. Butrig. & Salyc.
in l. Arriani. C. de haeret. & idem Salyc. in
Authent. cassa quaestio. 3. de sacros. eccles. &
Ioan. Imo. in l. 3. §. si rem. ff. pro emptore. &
olim maximus Plato de legibus loquens dia-
logo 9. dixit, legem ipsam, quae aliquid inter-
dicere, & interdictionem esse.

6
Leges desue-
tudine, aut lon-
go temporis in-
teruallo non
abolerunt.

C Dixi autem, desuetudine non tolli leges,
quoniam etiam si per mille annos allegatae
non sint in iudicijs, praesertim cum ab initio
fuerint receptae no propterea abibunt in de-
suetudinem, vt grauitur & verè differit Iaco-
bus de Beluisio, in Authen. de haeredibus, &
Falcidia, post principium, & Cynus in l. rem
non nouam. C. de iudicijs.

An autem & quando per contrariam con-
suetudinem leges tollantur, non est praesen-
tis instituti nunc docere.

Quod vero ait Bonifacius octauus in di-
cto cap. ult. de haeret. & Clemens v. in di-
cta clem. 1. §. vlti. de haeret. tunc scilicet
extrauagantes esse admittendas, quando de-
cretis contentis in titulis de haereticis non
obuiant, eo pertinet, vt intelligamus vete-
res omnes leges in haereticos latae confir-
mari, dum modo manifesto, & expresse eis
decretis non contradicant: quoniam si con-
tradixerint, solum in ea parte in qua contra-
dicunt, emendatae sunt; in ceteris vero uali-
dae semper remanent. Res fiet vno exem-
plo illustris; nam in similibus idem erit iu-
diciu. Iure veteri solus Episcopus, item
solus Inquisitor per se poterat haereseos reos
duro carceri mancipare, torquere, & sen-
tentiam condemnatoriam in eos pronuntia-
re, vt optimè scripsit Eymericus, 3. part.
quaest. 48. vbi dixi copiose. hodie tamen id
obuiat dispositioni Clementinae prime §. pro-
pter quod, ver. duro tamen, de haeret. & ideo
in ea parte tantum lex antiqua est sublata
omnino, in ceteris vitidem obtinet obser-
uantiam.

7
Extrauagantes
quando dicantur
decretis titu-
lorum de haereticis
obuiare.

Iam illud amplius colligitur, ad hoc ut ex-